

*Mit tud valójában a képzett magyar munkaerő? Mit nem tudnak a tartósan munkanélküliek?
Milyen készségeket kellene fejlesztenie a felnőttképzőknek?*

Műhelybeszélgetés az OECD PIAAC magyar adatfelvételén alapuló tanulmányok főbb tanulságairól

Varga Júlia – Lannert Judit – Holb Éva: A felnőtt népesség készségei a PIAAC adatfelvétel eredményei szerint
Csillag Márton – Munkácsy Balázs – Blazsek Réka – Scharle Ágota: Készségek hatása a munkapiaci kimenetekre
Moderátor: Scharle Ágota

A beszélgetés 2022. december 8-án 10 órától 11:30-ig tart.

LINK: <https://us06web.zoom.us/j/83295558296>

* * *

Miért fontos a készségek felmérése?

Az automatizáció, robotizáció és a mesterséges intelligencia alapjaiban változtatja meg az eddigi megszokott életünket, ezért egészen másra és újra van szükség a humán erőforrás fejlesztése terén. Egyre kevesebb igény lesz arra, hogy a rutinszerű kognitív képességeket vagy fizikai erőt igénylő feladatokat emberek végezzék el, viszont egyre nagyobb szükség lesz a kreatív, jól kommunikáló és fejlett szociális készségekkel rendelkező munkaerőre. A változások gyorsak, ezért felértékelődnek a munkaerő állapotáról és készségeiről mélyebb információt nyújtó kutatások és adatfelvételek.

Mit mér a PIAAC?

Az OECD PIAAC vizsgálata felnőtt népesség készségeit¹ méri fel, összehasonlítható módon a fejlett világ országaiban. Ez a felmérés az elvégzett iskolai osztályok számánál jóval pontosabb és részletesebb képet ad a népesség tényleges képességeiről. A módszertant az OECD állítja össze, Magyarországon az NSZFH megbízásából a KSH végzi a kérdezést. Magyarország először 2017-2018-ban vett részt a felmérésben és részt vesz a 2021-ben indult következő hullámban is. A magyar adatfelvétel rákérdezett a válaszadók nemzetiségére és nyelvtudására, és egy kiegészítő mintát is tartalmazott a regisztrált álláskeresőkről, ami lehetőséget adott a hazai foglalkoztatáspolitikai szempontjából meghatározó kérdések vizsgálatára is.

A magyar felnőttek átlagos készség szintje

A 2017-2018-as adatok alapján az NSZFH megbízásából három részletes elemzés készült, ezek szakpolitika számára legfontosabb eredményeit vitatjuk meg a műhelybeszélgetésen. A tanulmányok teljes szövege elérhető (lásd lenti linkek).

---

¹ Ezek a szövegértési készség, számolási készség és problémamegoldó készség informáciotechnológiai környezetben. A szövegértési és a számolási készség között nagyon szoros az összefüggés, azaz alig vannak olyanok, akik az egyik területen magas, míg a másik területen alacsony szinten teljesítettek volna, így ezt nem minden számításban tárgyaltuk külön-külön.

A magyar felnőtt népességben belül nagy a rosszul (legfeljebb 2. szinten) teljesítők aránya. A szövegértési képesség a felnőttkori tanulás egyik előfeltétele lenne, ezen a téren azonban a legfeljebb általánost végzetettek 95 százaléka gyengén teljesít, de még a szakmunkás végzettségűek 80 százaléka és az érettségizettek közel harmada is gyenge olvasásban.

Bár a diplomások esetében a kompetenciaszintek magasak, az idősebb és fiatalabb korosztályok között meglepően kicsik a különbségek. Míg más országokban a készségek szintje jellemzően csökken az életkorral, nálunk ez a folyamat kevésbé egyértelmű. A szövegértés terén látszik ugyan ez az összefüggés, de a felsőfokú végzettségűek közt a fiatalok nem teljesítenek jobban, mint a középkorúak. A számolás terén pedig egyértelműen a középkorúak érték el a legjobb teszteredményeket. Ez egyedülálló jelenség, mely az oktatás minőségének problémáit, vagy a szelektációs folyamatok változásait jelezheti.

Akárcsak a PISA felvételek esetén, a családi háttér erősen hat a felnőttkori készségszintekre is: nálunk nagyobbak a különbségek az iskolázottabbak és a kevésbé iskolázottak között, mint az OECD átlagában. A családi háttér hatásáért vélhetően nem csak a szelektív és szegregált közoktatási rendszer hanem a jobb munkahelyek elérésében, a képzési lehetőségekben mutatkozó szelekció és diszkrimináció is okolható.

A magyarországi munkahelyek többsége nem igényli a különböző alapkészségek intenzív használatát és nem kínál lehetőségeket a tanulásra, miközben a munkaerő részéről, különösen, ha képzetesebb, lenne készség az új befogadására.

A nem dolgozók készségei

A munkaképes korú, de nem dolgozó (és nem is tanuló) népesség, ezen belül a regisztrált munkanélküliek és a közfoglalkoztatottak alapkészségei nagyon gyengék. Ennek a népességnek ugyanakkor továbbra is jelentős a létszáma, miközben egyre kevesebb olyan munkhely van ahol ők hatékonyan dolgozhatnak. Ebből egyenesen következik, hogy a ma elérhetőnél lényegesen több képzési lehetőség lenne szükség, nem csak a szakmai hanem az alapkészségek terén is.

Milyen készségeket fizet meg jobban a piac?

Az iskolai végzettséghez hasonlóan, a jobb alapkészségek is jobb keresnövelik az elérhető bér. A szövegértést tekintve például 50 ponttal magasabb készségszint nagyjából 30 százalékkal magasabb órabérral jár együtt. Ez a bérhozam nagyrészt annak tudható be, hogy a jobb készségekkel rendelkezők nagyobb eséllyel kerülnek jobban fizető cégekhez, vagy magasabb beosztásba.

A munkájukban idegen nyelvet használók bérelőnye nagyon magas, legalábbis a versenyszférában dolgozók körében. Ez részben azzal függhet össze, hogy az idegen nyelvet tudók aránya lassan növekszik, azaz még a fiatalabb korosztályokban is nagyon alacsony.

* * *

A PIAAC felmérésről készült nemzetközi összehasonlító elemzések és módszertani kiadványok itt találhatóak: <https://www.oecd.org/skills/piaac/publications/>
Magyarországnak a PIAAC első ciklusában elért eredményeiből az OECD által készített országspecifikus elemzés magyar fordításban: [Országspecifikus összefoglaló – Magyarország](#)

A PIAAC első ciklusának adatai alapján a magyar eredményeket részletesen elemző tanulmányok:

- [Hazai jelentés a PIAAC eredményeiből,](#)
- [Hazai jelentés – Mellékletek](#)
- [Problémaspecifikus jelentés a PIAAC eredményeiből az oktatás témakörén belül](#)
- [Problémaspecifikus jelentés a PIAAC eredményeiből a foglalkoztatottság témakörén belül](#)